

Innlegg sendes Fiskeribladet/Fiskaren
E-post: redaksjonen@fbfi.no
Telefaks: 55 21 33 01
Adresse: Sandbrogaten 5-7, 5003 Bergen

Hovedinnlegg/kronikk: Maksimalt 5.000 tegn (ca. 750 ord).
 Underinnlegg/replik: Maksimalt 1.500 tegn (ca. 250 ord).
 Fiskeribladet/Fiskaren forbeholder seg retten til å forkorte alle innlegg som mottas. Likeledes forbeholder vi oss retten til å lagre innlegg i

elektronisk form, samt publisere dem på internettet. Innlegg honoreres ikke. Bidragsyttere oppfordres til å sende innleggene med epost til redaksjonen@fbfi.no
 Vi tar også i mot lagringsmedia av alle typer.

Professorene **Torbjørn Trondsen** og **Peter Ørebech** ved Norges fiskerihøgskole i Tromsø har innspill til sjømatindustrimeldingen

Kjøpt og betalt?

Innlegg

SJØMATMELDING

Det er ikke med liten freidighet at Nofima-forskerne Dreyer, Hermansen og Isaksen, som har vært sekretariatsmedlemmene og utredere for Sjømatindustriutvalget (Tvetråsutvalget), skriver i Fiskeribladet/Fiskaren 13.11 at «Det synes å være liten uenighet rundt utvalgets virkelighetsbeskrivelse og de økonomiske analysene. Diagnosen synes altså i hovedsak grei, men medisinen som foreskrives er det få som har tru på».

Det som preger Nofima-forskernes arbeid som oppdragsforskere er at de må levere det som oppdragsgiverne betaler for. Deres forskning og utredninger er derfor i meget liten grad underlagt ordinære vitenskapelige prosesser for faglig diskusjon og kritikk.

Mange av oss som arbeider med problemstillinger innen markedsføring, økonomi, juss og samfunnsforskning på Norges fiskerihøgskole har fremmet en rekke meget kritiske faglige merknader til Tvetråsutvalgets innstilling både gjennom den offentlige debatten og i konkrete merknader direkte til Departementet.

Vi har merket oss at verken sekretariatets fagansvarlige eller professor Tvetrås som leder av utvalget har kommentert eller villet debattere de faglige innvendinger som er fremmet. De velger derimot å overse merknadene, som avsinnet til Nofima-forskerne vitner om. Slik kan bare miljøer opptre som myndighetene har gitt monopol

Torbjørn Trondsen er professor ved Norges fiskerihøgskole, UiT Norges arktiske universitet.

Peter Ørebech er professor ved Norges fiskerihøgskole, UiT Norges arktiske universitet.

De velger derimot å overse merknadene

på de faglige analyser som legges til grunn for offentlige utredninger, i beste gammel Øst-Europa tradisjon. Dette er jo også en meget lønnsom butikk for Nofima som overøses med forsknings- og utredningsmidler for å legitimere de rådende holdninger innenfor fiskeripolitikken maktapparat.

Noen eksempler: Tvetråsutvalget skriver at det er en motsetning mellom fiskerilovgivningens formål om verdiskapning og bidrag til sysselsetting på kysten. Med andre ord at politikerne må velge, underforstått at man kan jo ikke velge ulønnsomme bedrifter.

Samtidig omdefinierer utvalget verdiskapningsbegrepet til kun å gjelde avkastning på investert kapital i næringen, mens den vanlige definisjonen innen samfunnsøkonomi

KYSTFLÅTE: Mer kvoter til kystfanget fisk gir muligheter for høyere markedspriser og verdiskapning i markedet, skriver økonomiprofessorene Torbjørn Trondsen og Peter Ørebech. ILL.FOTO: EINAR LINDBÆK

er summen av både kapitalavkastning og utbetalt lønn eller lott som det heter i fiskerieringen. Denne forskjellen i definisjon har stor betydning for hvilke fartøyer og bedrifter som gir mest beregnet verdiskapning til samfunnet av våre begrensede fiskekvoter. Legges det kun vekt på avkastning på kapital kommer store sentraliserte bedrifter og stortrålere med store kvoter best ut. Legges både kapital og lønn inn i verdiskapningsbegrepet så kommer de mindre fiskefartøyer og bedrifter best ut som i tillegg gir det beste bidraget til sysselsetting og bosetting på kysten.

Det annet eksempel er at utvalget ikke baserer seg på den etter hvert elementære markedskunnskap om at det er ferske produkter som er mest ettertraktet og betales

best av forbrukerne i alle markeder. For å betjene disse markedene er det helt nødvendig med tilførsel av fisk med høy ferskhetsgrad, noe oppdrettsnæringen profiterer sterkt på. Denne innsikten har derfor som konsekvens at mer kvoter til kystfanget fisk gir muligheter for høyere markedspriser og verdiskapning i markedet. Denne konklusjonen liker naturligvis ikke redere som driver store fartøyer uten muligheter for å betjene ferskmarkedene. De kan imidlertid tjene store penge på å selge fisk til lavere markedspriser om de får tilgang på større kvoter. Denne vurderingen avfeier Nofima-forskerne med at de ikke kan finne dette ut av deres egen database! Kanskje det har vært en ide å lese seg opp på litteratur og gjennomføre noen intervjuer med bedrifter

som har suksess i ferskvarvemarkedene. Men slik uvitenhet er kanskje for å få tilført enda mer forskningsmidler?

Vi ser også at Nofima forskerne allerede har fått finansiert et forskningsprogram hvor de har funnet ut (av upubliseret materiale!) at fiskeripolitikken ikke har noen betydning for sentraliseringstendensene i samfunnet. Det er jo en fantastisk observasjon; fordeling av arbeidsplasser har ikke noen betydning for bosettingsmønsteret i landet! Hører dere kystordførere! Tror noen at det er bærekraftig med kystkommuner uten annen økonomisk aktivitet enn NAV og kommuneadministrasjon? Men igjen en konklusjon som passer oppdragsgiver som ønsker å frikople næringspolitikk og samfunnspolitikk.

Sjømatmeldinga

Innlegg

SJØMATMELDING

Sjømatmeldingen ble som Nord-Norge fryktet: full seier for de som har forsynt seg av Nord-Norske fiskeriressursene uten å oppfylle sine forpliktelser. Trålrederiene til Akerkonsernet, Nergårdkonsernet, Roaldnes AS, Homøy Holding, Rosund Holding med flere får rikelig belønning gjennom å få avviklet leveringsforpliktelsen, bare de leverer i det fylket der de er utstedt. Bearbeiding-

plikten gjevinner og de kan trossig gjøre som før: levere der de selv vil. Det eneste forskjellen ar at fiskeriminister Elisabeth Aspaker foreslår å gjøre tuskeriet deres fullt lovlig. Fra Finnmarks stæsted er det umulig å forstå at et konsern som ikke klarer å skaffe seg lønnsomhet på egne landanlegg, selv om de har tilgang på mye mere fisk enn sine konkurrenter, skal få beholde sine kvoter og attpåtil slippe å ha noen forpliktelser overfor de samfunnene som er tildelt disse fiskekvotene. Fisken var ikke tildelt Røkke og Akerkonsernet. Den var tildelt Hammerfest, Kjø-

lefjord, Mehann, Nordkapp, Båtsfjord og andre fiskerisamfunn i Finnmark. Nå har fiskeriministeren tatt steget fullt ut og tatt denne fisken fra Finnmark og gitt den gratis til de som tilfeldigvis disponerte disse konsesjonene når hun var fiskeriminister.

Fisk tildelt Finnmark er Finnmark sin fisk. Du, Aspaker, kan fatte vedtak så mye du vil, du vil alltid bli stående som den som har tapt det moralsk riktige av sikte. Du gitt Finnmarkssamfunnet sine fiskeressurser til et selskap som ikke har gjort noe annet enn å redusere sin innsats i fylket. Et eksempel

er all virksomhet som er blitt borte i Hammerfest. Her er anlegget i Rypefjord blitt oljerelatert, og virksomheten som skulle flyttes til Forsøl er det ikke blitt noe av.

Hva kan gjøres? På kort sikt; gjeninnfør leveringsplikten slik den var før Ludvigsen endte den til tilbudsplikt. På lengere sikt, la en kommisjon se på alle sider knyttet til leverings-, bearbeidings- og aktivitetsplikten. Avklar en gang for alle pliktens omfang og konsekvensene av at de ikke fungerer etter sin hensikt. En kommisjon ville kunne komme til at konsesjonene tildelt Finnmark i sin

helhet inndras og reforderes til kystflåten som leverer i fylket. Det ville det bli aktivitet av, lokal verdiskapning og fortjeneste til de som utførte arbeidet.

Ettermålet til fiskeriminister Elisabeth Aspaker har hun valgt selv! Styr av Høyres ideologi har hun lagt samfunnsansvaret til side og foreslår å gi Finnmark sine fiskeressurser til de som ikke har rett til disse ressursene, verken historisk eller moralsk. Dette Elisabeth, er ditt ansvar og ditt moralske svik!

Ingalill Olsen, fylkespartileder Finnmark Ap